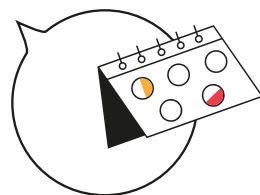

Gle što MOGU

- mladi odlučuju,
govore i utječu

**Strukturirani dijalog s mladima
i lokalne konzultacije sa sektorom mladih**

Nalazi s terena – prioriteti i potrebe mladih

Gle što MOGU

- mladi odlučuju,
govore i utječu

**Strukturirani dijalog s mladima
i lokalne konzultacije sa sektorom mladih**

Nalazi s terena – prioriteti i potrebe mladih

Impressum

Autorice:

Kristijan Orešković
Valentina Gambiroža Staković
Josipa Tukara Komljenović

Izdavač

Mreža mladih Hrvatske,
Selska cesta 112c, 10000 Zagreb
www.mmh.hr / info@mmh.hr

Za izdavača

Leo Staković, predsjednik Upravnog odbora

Dizajn

ACT Printlab d.o.o.

Godina izdanja

2022.

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

Ova publikacija izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Sadržaj

Važnost rada s mladima u lokalnoj zajednici	4
O projektu – ciljevi i metodologija provedbe	7
Online istraživanje	11
Terenske konzultacije	19
Zapošljavanje	20
Stanovanje	22
Prostori za mlade	23
Kvalitetno provođenje slobodnog vremena	24
Preporuke za donositelje odluka	25

**Važnost rada
s mladima
u lokalnoj
zajednici**

Rad s mladima danas diljem Europe ima veću prepoznatljivost no ikada prije. Svejedno, i dalje je nedovoljno prepoznat utjecaj koji rad s mladima ima na mlade osobe, na organizacije mladih i za mlade, na samu lokalnu zajednicu u kojoj se odvija, a posljedično i na društvo u kojemu se rad s mladima cijeni i njeguje. Utjecaj lokalnog rada s mladima gotovo je nemoguće mjeriti, a radnici_ice s mladima često nisu ni svjesni pozitivnih otisaka koje ostavljaju u profesionalnom i privatnom rastu pojedinaca. Zbog toga je potrebno još mnogo toga učiniti kako bi se prepoznale dobrobiti rada s mladima i vrijednosti koje on ima u životima mladih osoba, a posebice je značajno njegovati vrijednosti lokalnog rada s mladima.

Kako bismo uopće ukazali na važnost (lokalnog) rada s mladima, potrebno je razjasniti na što se ovaj termin odnosi. Ne postoji univerzalna definicija rada s mladima, no ovaj termin podrazumijeva uspostavljanje društvene podrške usmjerene prema mladima. Kao takav, on ima tri ključna elementa: usmjeren je na mlade, odvija se izvan sustava formalnog obrazovanja i sudjelovanje u aktivnostima je dobrovoljno. Rad s mladima širok je pojam koji obuhvaća niz različitih aktivnosti socijalne, kulturne, obrazovne, okolišne i/ili političke prirode, koje provode mladi, koje se provode s njima i za njih, u skupinama ili pojedinačno. Rad s mladima u osnovi je društvena praksa koja podrazumijeva rad s mladima unutar društva u kojemu žive, njihovo uključivanje u zajednicu, kao i uključivanje u procese donošenja odluka. Kao takav, rad s mladima važan je proces na svim razinama, a posebice na lokalnoj, što potvrđuje i jedan od najvažnijih europskih dokumenata u području politika za mlade – „Europska povelja o radu s mladima na lokalnoj razini“. Kada stavimo rad s mladima u kontekst lokalne zajednice, njegova je svrha da ostvari dijalog među relevantnim dionicima, da potiče i podupire mlade kako bi se oni mogli susresti unatoč svim oblicima prepreka i granica. Na taj način, među mladima potiče druženje, razmjenu iskustava i ideja, organiziranje, peer learning (učenje jedni od drugih) i još ključnije – potiče ih da djeluju, budu aktivni građani i utječu na društvo, budu otvoreni prema svijetu i aktivno sudjeluju u mobilnosti i suradnji na svim razinama. U lokalnom kontekstu, rad s mladima obilježava bogata raznolikost, ne samo u praksi nego i u načinu na koji je organiziran, kako se njime upravlja i kako se financira¹. Jedan od snažnijih alata rada s mladima na lokalnoj razini je strukturirani dijalog, odnosno provedba konzultacija s mladima u okviru kojih mladi imaju priliku iznijeti svoja mišljenja i prijedloge te na taj način utjecati i oblikovati zajednicu i politike koje ih se izravno tiču. Drugim riječima, strukturirani dijalog je participativni proces u kojem mladi i donositelji odluka kontinuirano surađuju i zajedno oblikuju preporuke ili politike za poboljšanje položaja mladih. Može se provoditi u raznim oblicima poput

.....
¹ Europska povelja o radu s mladima na lokalnoj razini. Dostupno na: http://mladi-eu.hr/web/wp-content/uploads/2020/02/egl-charter_HR.pdf (Pristupljeno: 26.04.2022.)

sastanaka, seminara, javnih događaja ili debata između mladih osoba, donositelja odluka i stručnjaka, a sve s ciljem uključivanja mladih u demokratski život, počevši od vlastite lokalne zajednice. Velika većina rada s mladima počinje i odvija se upravo na lokalnoj razini, gdje su razni dionici na različitim razinama odgovorni za osiguravanje kvalitete i kontinuiteta rada s mladima. Nitko od tih dionika ne može samostalno ispuniti sve uvjete te se nitko ne može izuzeti od odgovornosti, a lokalne vlasti moraju razraditi – s lokalnim dionicima i mladim osobama – najbolji način da osiguraju da se glas mladih čuje i uvaži.

Mladi diljem Hrvatske (i šire) imaju ideje, nade i brige o svojoj budućnosti. Oni najbolje razumiju svoje živote, što trenutno funkcionira i s kojim se nedaćama suočavaju, i što je najvažnije, kako se stvari mogu promijeniti na bolje. Međutim, često postoji veliki jaz između mladih osoba i donositelja odluka što otežava da se te ideje čuju. Mreža mladih Hrvatske (MMH) već dugi niz godina prepoznaje važnost kvalitetnog rada s mladima na lokalnoj razini i provedbu (strukturiranog) dijaloga s mladima. Prepoznavši ovu temu kao jedan od prioriteta, MMH je u sklopu projekta GLE ŠTO MOGU – **M**ladi **O**dlučuju, **G**ovore i **U**tječu provela je strukturirane dijaloge s mladima i lokalne konzultacije s donositeljima odluka na lokalnim razinama. Kroz konzultacije u obliku facilitiranog druženja spojili smo mnoge mlade osobe s donositeljima odluka iz njihovih sredina, omogućili im da otvore dijalog i izraze svoje potrebe. Uz pomoć i podršku lokalnih organizacija mladih i za mlade, osigurali smo da se konzultacije provedu na „teritoriju“ mladih osoba, u njihovim zajednicama, stvorivši pritom sigurno okruženje na mjestima koja mladi posjećuju, a time i čvrst odnos povjerenja. Informacije i saznanja koje smo stekli provodeći konzultacije s mladima u lokalnim zajednicama pomoći će nam da bolje razumijemo problematiku i izazove s kojima se susreću i rješenja koja predlažu. Te informacije dio su ove publikacije, a odražavaju stvarne potrebe i prioritete mladih diljem Hrvatske. Pred MMH je sada zadatak da omogući da se glas (ovih) mladih čuje i da kontinuirano zagovara poboljšanje njihovog položaja u društvu. A ono najključnije, rad s mladima na lokalnoj razini osigurao nam je da upoznamo nove mlade osobe s kojima sada imamo priliku ostvariti dugoročan odnos povjerenja i podrške te zajedno graditi društvo po mjeri mladih za buduće generacije.

**0 projektu
– ciljevi
i metodologija
provedbe**

GLE ŠTO MOGU – mladi odlučuju govore i utječu projekt je financiran u okviru Ključne aktivnosti 3 Erasmus+ programa za koji smo financijska sredstva dobili od strane Europske komisije. Projekt samostalno provodi Mreža mladih Hrvatske s ciljem motiviranja mladih osoba na promišljanje i raspravljanje o tome što im je važno, koji su problemi s kojima se susreću te koje su im egzistencijalne potrebe, kako bi se to koristilo za stvaranje politika za mlade koja zbilja odgovaraju na njihove potrebe.

Opći cilj projekta je omogućiti aktivno sudjelovanje i uključivanje mladih u kreiranje politika koje su usmjerene na njihove prioritete i potrebe, kroz bolje usklađivanje lokalnih i nacionalnih politika za mlade i djelovanja organizacija civilnog društva prema tim prioritetima i potrebama. Provedbom projekta fokus je stavljen na istraživanje prioriteta i potreba mladih te usklađenost rada civilnog društva i politika za mlade s njima, uključivanje mladih u dijalog o njihovim potrebama te izradi preporuka za organizacije civilnog društva, MMH kao nacionalno vijeće mladih te donositelje odluka. U okviru projekta organizirali smo strukturirane razgovore s mladima i lokalne konzultacije u četiri grada s pozivom mladima i organizacijama sa šireg područja te lokalne zajednice kako bi obuhvatili područje sjeverne, južne, zapadne i istočne Hrvatske.

Navedene aktivnosti za cilj su imale informiranje ključnih dionika u sektoru mladih na lokalnoj i nacionalnoj razini o značaju uključenosti mladih u kreiranje politika, a mlade upoznati s procesom donošenja odluka, načinom za njihovo uključivanje te im pružiti prostor i mogućnost za dijalog sa stručnjacima_kinjama i donositeljima_icama odluka o konkretnim potrebama koje su tijekom projekta izdvojeni kao prioritete.

Projekt je dizajniran tako da je prva aktivnost provedba online istraživanja za mlade kako bi sami mladi istaknuli prioritete i potrebe koje vide na nacionalnoj razini, ali još važnije i na lokalnoj – u svom okruženju. Anketu smo provodili od prosinca 2020. do ožujka 2021. godine putem online alata za provođenje ankete te prikupili 1200 mladih iz cijele Hrvatske.

Nakon provedbe istraživanja, a na temelju rezultata istog krenuli smo u provedbu aktivnosti strukturiranih razgovora (dijaloga) i lokalnih konzultacija sa svim važnim dionicima za sektor mladih. Aktivnosti se, prema planu, održavaju na području 4 regije koje predstavljaju sjevernu, zapadnu, južnu i istočnu Hrvatsku. Kako je regionalna podjela RH isključivo prema županijama projektom smo županije podijelili tako da otprilike jednak broj pripadne jednom od klastera kako smo ranije naveli.

Strukturirani dijalog s mladima aktivnost je koju smo provodili s mladim osobama (15 – 30 godina) iz gradova, općina, mjesta županija koje su bile u određenom klasteru. Nakon što smo sudionicima prezentirali rezultate istraživanja na nacionalnoj razini, a onda izdvojili i one lokalne specifičnosti koje smo dobili istraživanjem, mladi koji su sudjelovali na radionici izabrali su dvije teme koje oni vide da su ključni prioriteti njihove zajednice te su detaljnije radili na izradi preporuka za donositelje odluka. U formi fokus grupa, facilitiranih rasprava i grupnog rada mladi ulaze detaljnije u izabrane teme te kreiraju sadržaj koji se prezentira na aktivnosti Lokalnih konzultacija.

Lokalne konzultacije organiziraju se za sve važne dionike sektora mladih s određenog područja te se na isti pozivaju i barem dva predstavnika_ica mladih s aktivnosti SD-a kako bi direktno prezentirali rezultate rada te zajedničkim naporima komunicirali prijedloge i dobivali povratne informacije donositelja odluka. Do kraja tog dana izrađene su preporuke koje su zajednički rad mladih i dionika sektora kako bi zajednički na njima dalje radili u svrhu postizanja dogovora. Neka rješenja mogu biti jednostavnija, a neka i kompleksnija te zahtijevati duži period, ali to određuju direktno sudionici.

Metodologija provedbe – How to GLE ŠTO MOGU

**Nalazi i
interpretacija
rezultata online
istraživanja**

Online anketa je bila namijenjena mladim osobama u dobi od 15 do 30 godine života, a cilj iste je bilo ispitati prioritete, specifične lokalne potrebe mladih, države i lokalne zajednice za život mladih osoba.

Istraživanje je provedeno online putem pomoću Google forms obrasca od prosinca 2020. do ožujka 2021. godine. Anketa je bila diseminirana pomoću društvenih mreža Mreže mladih Hrvatske te mailing listi organizacije. Prigodni uzorak je činilo ukupno 1 290 osoba koje su pristupile ispunjavanju ankete, dok je konačna obrada prikupljenih podataka izvršena na 1 284 ispitanika_ica prema kriteriju dobi (mlađi od 15 ili stariji od 30 godina nisu ušli u finalnu obradu). Na osnovu sociodemografskih podataka ispitanika_ca, većinski profil ispitanika_ca je: osoba ženskog roda, u dobi od 21,3 godine sa završenom srednjom školom koja je trenutno u redovnom obrazovanju (osnovnoškolskom/srednjoškolskom obrazovanju ili studira) te dolazi iz Sjeverne Hrvatske, iz mjesta veličine manjeg do srednje velikog grada.

Sociodemografski podaci ispitanika_ca

Kao što je prethodno rečeno, u istraživanju je najviše sudjelovalo osoba ženskog roda, odnosno njih **79,6%**. Svega **20,0%** ispitanika je bilo muškog roda, a **0,4%** (5 osoba) je odabralo opciju „drugo“². Skoro polovicu uzorka su činili ispitanici_ce mlađe životne dobi, odnosno njih **45,6%** između **15 i 19 godina**. Druga najveća kategorija mladih su ispitanici_ce u dobi od **20 do 24 godine**, njih **30,5%**. Najmanje je bilo ispitanika_ca u dobi od **25 do 29 godina (15,5%)** te u dobi od **30 ili više godina (8,4%)**. U skladu s dobi ispitanika_ca je i obrazovanje istih pri čemu je najviše onih sa završenom srednjom školom (**54,4%**), potom sa završenom osnovnom školom ili bez iste (**17,3%**). Ispitanika_ca sa završenim preddiplomskim studijem je **15,3%**, dok je najmanje onih koji navode završen diplomski studij ili više od toga (**12,9%**). Gledajući trenutni radni ili obrazovni status ispitanika_ca najmanji udio uzorka čine osobe koje su trenutno nezaposlene i ne traže posao (**1,6%**), a najviše onih koji se nalaze u redovnom obrazovanju u osnovnoj ili srednjoj školi (**35,6%**) ili pak studiraju (**30,7%**).

.....
² Opcija drugo označava mogućnost identificiranja izvan binarne podjele na dva roda – muški i ženski rod.

Uzorak ispitanika_ca je radi daljnje obrade pojedinih rezultata podijeljen u četiri (4) regije³ prema županijama. Podjeli se pristupilo na navedeni način radi daljnje provedbe lokalnih konzultacija s mladima te donosiocima odluka u svakoj pojedinoj regiji kroz ostale projektne aktivnosti projekta. Tako **43,4%** ispitanika_ca dolazi iz Sjeverne Hrvatske, pri čemu je najviše osoba iz Grada Zagreba (14,6%), **28,3%** iz Istočne Hrvatske, **16,0%** iz Zapadne Hrvatske, dok je najmanje ispitanika_ca iz Južne Hrvatske – **12,4%** osoba. Nadalje, najveću skupinu (**34,6%**) čine ispitanici_ce iz mjesta veličine manjeg do srednje velikog grada (između 5 000 i 50 000 stanovnika_ca) te ispitanici_ce iz vrlo malih mjesta (manje od 5 000 stanovnika_ca), točnije **34,2%** osoba.

Prioriteti i potrebe mladih

Drugi dio istraživanja bio je usmjeren na mišljenja i stavove mladih o općenitim i specifičnim prioritetima/potrebama u Republici Hrvatskoj te u njihovoj lokalnoj zajednici, kao i stav o radu udruga, civilnog društva te države i lokalne vlasti.

Prije regionalnog prikaza **općenitih potreba i prioriteta mladih u Republici Hrvatskoj**, važno je za navesti pet (5) najvažnijih koji su istaknuti na razini cjelokupnog uzorka (N= 1284). Prioriteti i potrebe mladih su ispitivani putem 22 ponuđena izbora te mogućnost nadopune svog odgovora (ostalo), pri čemu su ispitanici_ce mogli odabrati najviše 8 odgovora.

1. Zapošljavanje – **86,6%**
2. Stanovanje – **50,6%**
3. Poticanje poduzetništva mladih – **45,3%**
4. Uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje – **41,4%**
5. Prostori za druženje – **41,0%**

.....
³ Sjeverna Hrvatska – Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Međimurska županija i Grad Zagreb; Zapadna Hrvatska – Karlovačka, Ličko-senjska, Primorsko-goranska i Istarska županija; Istočna Hrvatska – Sisačko-moslavačka, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska i Vukovarsko-srijemska županija; Južna Hrvatska – Zadarska, Dubrovačko-neretvanska, Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska županija.

U tablici 1. je vidljiva regionalan usporedba rezultata pri čemu su mladi u svakoj pojedinoj regiji na prvo mjesto svrstali **zapošljavanje** uz koje visoko kotira i **stanovanje** kao najvažniji prioriteta mladih u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1. Općeniti prioriteta/potrebe mladih u Republici Hrvatskoj – regionalna podjela

<p>SJEVERNA HRVATSKA (N= 557)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 84,6 % 2. Pristup kvalitetnom obrazovanju – 56,0 % 3. Stanovanje – 52,1 % 4. Poticanje poduzetništva mladih – 43,6 % 5. Uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje – 41,5 % 	<p>ZAPADNA HRVATSKA (N= 205)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 87,3 % 2. Stanovanje – 53,2 % 3. Kvalitetno provođenje slobodnog vremena – 51,2 % 4. Prostori za druženje – 51,2 % 5. Poticanje poduzetništva mladih – 45,4 % 6. Pristup kvalitetnom obrazovanju (u sklopu formalnog obrazovnog sustava – 44,9 %
<p>ISTOČNA HRVATSKA (N= 363)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 89,5 % 2. Poticanje poduzetništva mladih – 46,6 % 3. Stanovanje – 45,7 % 4. Uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje – 43,3 % 5. Prostori za druženje – 42,7 % 	<p>JUŽNA HRVATSKA (N= 159)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 87,4 % 2. Stanovanje – 53,5 % 3. Poticanje poduzetništva mladih – 48,4 % 4. Prostori za druženje – 42,1 % 5. Uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje – 40,3 %

Mobilnost, volontiranje te neformalna edukacija su u okviru sve četiri regije najmanje prepoznate i navođene kao prioritetne za mlade u Republici Hrvatskoj.

Nakon dobivanja saznanja u općenite prioriteta/potrebe mladih, ispitanici_ce su se dalje izjašnjavali o **specifičnim lokalnim potrebama mladih u njihovoj zajednici**. Također je bila mogućnost odabira najviše 8 odgovora od 22 ponuđena izbora.

Potrebe specifične za pojedinu regiju mladih su vrlo slične kao i u prethodnom pitanju, te je tako najviše rangirano **zapošljavanje, stanovanje, prostori za druženje**, uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje, kao i aktiviranje mladih u lokalnoj zajednici.

Aktiviranje mladih u lokalnoj zajednici na razini cjelokupnog uzorka i općenitih potreba mladih je pozicionirano pri dnu rang ljestvice, dok je na razini lokalne zajednice prepoznato kao važna potreba mladih. Tablica 2. prikazuje prikaz rezultata prema regionalnoj podijeli obrade prikupljenih podataka.

Tablica 2. Specifične lokalne potrebe mladih – regionalan podjela

<p>SJEVERNA HRVATSKA (N= 557)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 65,2 % 2. Stanovanje – 46,3 % 3. Prostori za druženje – 42,2 % 4. Uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje – 37,7 % 5. Kvalitetno provođenje slobodnog vremena – 37,7 % 6. Aktiviranje mladih u lokalnoj zajednici – 34,6 % 	<p>ZAPADNA HRVATSKA (N= 205)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 74,1 % 2. Prostori za druženje – 51,2 % 3. Pristup kvalitetnom obrazovanju (u sklopu formalnog obrazovnog sustava) – 46,8 % 4. Stanovanje – 45,4 % 5. Kvalitetno provođenje slobodnog vremena – 40,0 %
<p>ISTOČNA HRVATSKA (N= 363)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 79,3 % 2. Prostori za druženje – 49,6 % 3. Uključivanje mladih u društveni život i političko odlučivanje – 45,2 % 4. Pristup kvalitetnom obrazovanju (u sklopu formalnog obrazovnog sustava) – 45,2 % 5. Stanovanje – 40,2 % 6. Aktiviranje mladih u lokalnoj zajednici – 37,7 % 	<p>JUŽNA HRVATSKA (N= 159)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapošljavanje – 69,2 % 2. Stanovanje – 49,7 % 3. Prostori za druženje – 44,0 % 4. Aktiviranje mladih u lokalnoj zajednici – 40,9 % 5. Pristup kvalitetnom obrazovanju (u sklopu formalnog obrazovnog sustava) – 38,4 %

Percepcija o važnosti civilnog društva, državne i lokalne vlasti

Istraživanjem se dalje željelo dobiti uvid u mišljenje mladih o važnosti civilnog društva, njihovoj uključenosti u rad, programe i aktivnosti istih, stav o odgovoru državne i lokalne vlasti na potrebe mladih u njihovoj zajednici te koje tipove usluga i programa lokalnih udruga koriste i koje im nedostaju.

Nastavno na mišljenje **smatraju li ispitanici_ce da udruge i druge organizacije civilnoga društva u njihovoj zajednici odgovaraju na njihove potrebe**, skoro polovica ispitanika_ca (**48,9%**) odgovorila je da **djelomično** odgovaraju, dok **39,4%** smatra da udruge i druge organizacije civilnoga društva **ne odgovaraju** na njihove potrebe. Samo je jedna od deset osoba (**11,2%**) navelo potvrđan odgovor.

Razlika prema regiji nema, odnosno u svakoj regiji je primjetno visoko mišljenje da udruge i druge organizacije civilnoga društva djelomično ili uopće ne odgovaraju na potrebe mladih.

Sličan stav su ispitanici_ce iznijeli i na pitanje **smatraju li da država i lokalne vlasti u njihovoj zajednici odgovaraju na njihove potrebe**. Samo **6,7%** ispitanika_ca je odgovorilo potvrdno, dok **37,9%** navodi da **djelomično** odgovaraju. Svaka druga osoba, točnije **55,5%** ispitanika_ca navodi kako država i lokalne vlasti **ne odgovaraju** na njihove potrebe.

Nadalje, ispitano je **sudjeluju li ispitanici_ce u radu ili koriste usluge/programe udruga u vlastitoj zajednici**. Ukupno **68,4%** ispitanika_ca navodi kako ponekad (**54,8%**) ili redovito (**13,6%**) sudjeluje u radu ili koristi usluge/programe u njihovim zajednicama, dok **31,6%** navodi da ne sudjeluje.

U pogledu **usluga/programa lokalnih udruga koje ispitanici_ce koriste**, ponuđeno je bilo 9 kategorija uz mogućnost nadopune. Najviše su korišteni:

1. Kulturni sadržaji i programi (**50,3%**),
2. Neformalne edukacije/treninzi/predavanja/kreativne radionice/tribine (**42,3%**)
3. Organizirana druženja (**41,8%**)

U regionalnom pogledu **nedostatka različitih tipova usluga/programa** za mlade, najviše su istaknute potrebe za razmjenama/putovanjima/izletima, kulturnim programima i sadržajima te organiziranom druženju.

Tablica 3. prikazuje prioritetne usluge/programme koje mladima Republike Hrvatske nedostaju prema pojedinim regijama.

Tablica 3. Prioritetne usluge/programi koji mladima nedostaju – regionalna podjela

<p>SJEVERNA HRVATSKA (N= 557)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmjene/putovanja/izleti – 54,2 % 2. Organizirano druženje – 49,4 % 3. Kulturni programi i sadržaji (koncerti, filmovi, predstave, izložbe, performansi, predstavljanje i čitanje knjiga/ priča/ poezije) – 46,9 % 4. Savjetovanje i izravna pomoć – 44,9 % 	<p>ZAPADNA HRVATSKA (N= 205)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmjene/putovanja/izleti – 62,0 % 2. Kulturni programi i sadržaji (koncerti, filmovi, predstave, izložbe, performansi, predstavljanje i čitanje knjiga/ priča/ poezije) – 49,3 % 3. Savjetovanje i izravna pomoć – 44,9 % 4. Neformalne edukacije/ treninzi/ predavanja/ kreativne radionice/ tribine – 41,5 %
<p>ISTOČNA HRVATSKA (N= 363)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmjene/putovanja/izleti – 58,4 % 2. Kulturni programi i sadržaji (koncerti, filmovi, predstave, izložbe, performansi, predstavljanje i čitanje knjiga/ priča/ poezije) – 53,2 % 3. Savjetovanje i izravna pomoć – 46,0 % 4. Organizirano druženje- 39,7 % 	<p>JUŽNA HRVATSKA (N= 159)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmjene/putovanja/izleti – 58,5 % 2. Kulturni programi i sadržaji (koncerti, filmovi, predstave, izložbe, performansi, predstavljanje i čitanje knjiga/ priča/ poezije) – 50,3 % 3. Savjetovanje i izravna pomoć – 49,7 % 4. Neformalne edukacije/ treninzi/ predavanja/ kreativne radionice/ tribine – 44,0 %

Prema dobivenim rezultatima vidljivo je kako ispitanici_ce vrlo jasno ističu da im nedostaju i oblici podrške kao što su savjetovanje i izravna pomoć, ali i neformalni oblici obrazovanja, koje su prethodno vrlo slabo isticali kao općenite (tablica 1.) i specifične (tablica 2.) potrebe i prioritete mladih u Republici Hrvatskoj i svojoj lokalnoj zajednici. Vrlo je moguće da neformalno obrazovanje ispitanici_ce nisu ni isticali kao potrebne jer ih generalno niti nema u njihovoj lokalnoj zajednici.

Do **informacija o uslugama/aktivnostima/ programima udruga u lokalnoj zajednici** mladi najviše dolaze putem Facebook stranica udruga (**68,8%**), od prijatelja_ica (**64,5%**) te putem web stranica udruge (**36,3%**) i web stranica mjesta/grada (**34,1%**). Najmanje se služe oglasnim mjestom udruge i Twitter stranicom udruge kao kanalima informiranja o uslugama udruga. Vrlo pozitivan stav ispitanici_ce imaju o prostorijama udruga iz njihove lokalne zajednice, odnosno smatraju kako su one pristupačne i otvorene (**45,5%**), sigurne (**32,9%**) te uključive i otvorene svima (**28,0%**).

Terenske konzultacije

Temeljen provedenog online istraživanja i rezultata istog, kreirali smo jednodnevne susrete (strukturirani dijalog za mlade i lokalne konzultacije s donositeljima odluka) koje su za cilj imale detaljnije raspraviti različite aspekte određenih potreba i prioriteta mladih. Za početak, sudionicima_icama na spomenutim događanjima smo prezentirali rezultate istraživanja na nacionalnoj razini, ali i lokalno specifično te smo od njih tražili dodatno objašnjenje i stvarne potrebe unutar tog područja na njihovoj, lokalnoj razini. Mladi su zatim odabrali dvije teme o kojima žele razgovarati i detaljnije ući u raspravu te ponuditi određena rješenja za te potrebe odnosno detektirane prioritete. Iz terenskih konzultacija što s mladima (prioritetno) što s ostalim dionicima sektora mladih detaljnije smo razradili četiri teme – zapošljavanje, stambeno osamostaljivanje, prostori za mlade i kvalitetno provođenje slobodnog vremena.

Zapošljavanje

ZAŠTO MLADI NEMAJU POSAO?	ŠTO JE MLADIMA POTREBNO DA BI BILI ZAPOSŁJLJIVIJI?
<ul style="list-style-type: none"> • Sustav formalnog obrazovanja nije usklađen s tržištem rada • Sustav tržišta rada trom i neprilagođen • Visokoobrazovani mladi mogu dobiti „samo“ poslove za koje su prekvalificirani • Profesionalna orijentacija u srednjim školama rijetka, ali i nedostatna • Demotivirani su radi osobnih i tuđih iskustva s traženjem posla – dobivanje poslova preko veze, nepostojeća povratna informacija od potencijalnih poslodavaca • Nemaju priliku prikupiti potrebno iskustvo – studentski poslovi najčešće se ne računaju kao iskustvo • Postojeće politike zapošljavanja mladih neadekvatne, nerealne, neprilagođene i nepovoljne • Prilike za zapošljavanje su sezonske i ne osiguravaju stabilnost 	<ul style="list-style-type: none"> • Plaćena pripravništva za sve struke • Podrška starijih (odraslih) u poslovnim pothvatima • Veća podrška i poticanje zapošljavanja na manji postotak radnog vremena radi kombiniranja drugih obaveza • Dodatni programi (ili razredi) u srednjim školama fokusiranih na pripreme za tržište rada • Dostupnije informacije o tržištu rada, fakultetima i poslovima općenito • Veća podrška i poticanje zapošljavanja strukovnih (deficitarnih) zanimanja i uklanjanje stigme s tih oblika poslova • Više mogućnosti dodatnog usavršavanja • Priznanje volonterskog iskustva kao radnog iskustva u svim sektorima

TKO VAM I KAKO MOŽE POMOĆI?	NA KOJE PROBLEME NAILAZITE NA TRŽIŠTU RADA?
<ul style="list-style-type: none"> • Umrežavanje HZZ-a i jedinica lokalne samouprave s gradskim i privatnim tvrtkama te otvaranje mogućnosti za job shadowing • Privatnim tvrtkama ponuditi određene olakšice kada primaju praktikante_ice • Obrazovne ustanove mogu pomoći da usklade programe s potrebama tržišta rada i u kurikulumu stavljaju veći fokus na teme radništva, radničkih prava i sl. • Savjeti mladih kroz informiranje o temama zapošljavanja i radnih prava i prilika • Stariji mladi i odrasli kroz više poticanja i aktivnosti informiranja o određenim fakultetima i radnim mjestima • Razrednici_ice koristiti satove razrednika za informacije o tržištu rada • Udruge – više aktivnosti informiranja mladih • Roditelji – Više podrške i poticaja 	<ul style="list-style-type: none"> • Financijska nepismenost – PK kartica, žiro/tekući/devizni račun, plaćanja poreza, stupovi mirovinskog sustava,... • Teški radni uvjeti – prvenstveno diskriminacija radi godina i neiskustva • Nemogućnost kreditiranja • Nepoštivanje radničkih prava – prvenstveno sezonski i turistički radnici • Studentski poslovi – slaba podrška i informacije od strane Studentskih servisa

Stanovanje

ZAŠTO MLADI ODGAĐAJU STAMBENO OSAMOSTALJIVANJE?	ŠTO TREBA MLADIMA DA BUDU SIGURNI ZA STAMBENO OSAMOSTALJIVANJE?
<ul style="list-style-type: none">• Izostanak mogućnosti zapošljavanja• Nedostatne plaće• Kreditna nesposobnost• Previsoke cijene najma i neregulirano tržište• Troškovi života (općenito) koji nisu usklađeni sa stvarnim standardom života u RH• Nemaju ni druge uvjete za život odvojen od roditelja• Nedovoljna financijska stabilnost i sigurnosti• Stanovi nisu dostupni cijelu godinu, već samo van sezone• Stanovi dostupni za vrijeme sezone podižu cijenu režija nerealno visoko• Kad se i grade nove zgrade koje imaju povoljne cijene, već se zna za koga su stanovi namijenjeni	<ul style="list-style-type: none">• Veće državne potpore za osamostaljivanje – posebno u ruralnim krajevima• Lakše, dostupnije i transparentnije dodjeljivanje zemljišta, kuća,...• Poboljšati, pojačati i povećati transparentnost dodijele stanova kroz APN

Prostori za mlade

KAKVI TREBAJU BITI?	TKO PROSTOROM TREBA UPRAVLJATI?
<ul style="list-style-type: none"> • Multifunkcionalni i javni • Prostori za učenje, planiranje, sastanke, aktivnosti, druženja, chillanje • Youth-friendly • Da se osjećamo kao doma • Da imamo osjećaj su-vlasništva i su-odgovornosti za isti 	<ul style="list-style-type: none"> • (odgovorni) mladi • Udruge u suradnji s jedinicama lokalne samouprave • JLS osigurava prostor i pruža podršku kako može • Udruge opremaju i upravljaju prostorom
OSNOVNI STANDARDI	DODATNO
<ul style="list-style-type: none"> • Sigurnost infrastrukture • Frekventna lokacija za mlade • Informatička oprema • Društvene igre • Stručna literatura i beletristika • Zaposlena (mlada) osoba poznata lokalnoj zajednici/sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> • Udruge i JLS-ovi u učestalo komuniciraju i surađuju kao partneri • Zajednički rad na financijskoj i svakoj drugoj održivosti i stabilnosti prostora • Istražiti mogućnosti i opcije preko ITU mehanizama • Raditi na izgradnji većeg povjerenja prema udrugama i njihovom radu i djelovanju • Fokusirati rad i aktivnosti na zadržavanje mladih i prijenose znanja i poslova

Kvalitetno provođenje slobodnog vremena

ŠTO PODRAZUMIJEVA SLOBODNO VRIJEME ZA VAS?	GDJE MLADI PROVODE SVOJE SLOBODNO VRIJEME?
<ul style="list-style-type: none">• Vrijeme slobodno od fiksnih obaveza• Vrijeme koje ima dodatnu vrijednost – razvoj novih vještina i kompetencija, stjecanje iskustva• Vrijeme u prirodi, s obitelji i prijateljima• Kreativne aktivnosti• Volontiranje	<ul style="list-style-type: none">• Kafići• Školska igrališta i općenito prostori oko škole• Napuštena mjesta• uz more, rijeke, jezera• Shopping centri, posebice oni koji imaju i kino• festivali

TKO BI TREBAO/MOGAO POMOĆI DA MLADI SLOBODNO VRIJEME PROVODE KVALITETNO i(il) KVALITETNIJE?

Lokalna samouprava kroz (veći) poticaj razvoja ideja i rada organizacija koje nude različite aktivnosti te podržavati lokalne udruge mladih koje dokazano provode aktivnosti u tom smjeru

Roditelji podrška i poticaj sudjelovanja na aktivnostima koje se nude u lokalnoj sredini + džeparac i prijevoz

Odgojno-obrazovni djelatnici_ice kroz širenje informacija o programima i aktivnostima, poticanjem mladih na uključivanje u izvannastavne i izvan školske aktivnosti. Pozvati udruge da predstave svoj rad i načine uključivanja u školama, provođenje anketa i ispitivanje potreba

EU tako da alocira više sredstava prema lokalnim sredinama temeljem dokazanih potreba i prioriteta

Preporuke za donositelje odluka

Za sam kraj, temeljem detaljnih nalaza i rezultata provedene online ankete i provedenih terenskih konzultacija i otvorenih dijaloga mladih i donositelja odluka, kreiran je i određen set preporuka odnosno prijedloga za rješenja samo nekih od raznih aspekata ne samo četiri krovne teme već i mnogih drugih tema koje se provlače i neraskidivo su vezane za navedene teme koje su mladi izabrali, ali i za same mlade kao i cijeli sektor mladih koji uključuje puno više dionika od samo organiziranih mladih i osoba koje s njima rade. Zato zaključujemo ovu publikaciju s preporukama koje su kreirane direktno od mladih osoba, raspravljene i komentirane od strane youth workera_ica i nekih predstavnika_ica lokalne i regionalne samouprave, ali one služe kao orijentir i tek početna točka ka većoj podršci i osvještavanju cijelog sustava i nadležnih državnih, javnih i lokalnih vlasti, službi i zaposlenika_ica istih o važnosti kontinuiranog, sustavnog i aktivnog „bavljenja“ mladima i stvaranjem poticajnog okruženja za njihov osobni i profesionalni razvoj. Preporuke završavamo s opće prihvaćenim znakom tri točkice koje podrazumijevaju da je ovo živa lista koja se nadopunjuje i mijenja te su svi pozvani da ovu listu i nadopune, ali i kreiraju prostor u kojima se iste mogu i ostvariti.

Gradite bolju i stvarajte više infrastrukture i namjenska naselja/ zajednica za mlade (obitelji)

Smanjite birokraciju i papirologiju i gdje god i kada god je moguće uvesti mogućnosti predavanja i preuzimanja različitih potvrda i papira online.

Razmišljate o heterogenosti mladih, našim ulogama i izazovima s kojima se susrećemo kada naiđemo na diskriminatorne uvjete na određenim natječajima i mjerama koje su namijenjene mladima.

Gradite sustav subvencioniranja režija za mlade.

Modernim tehnologijama i mogućnostima iste **omogućite** nam „virtualne šetnje“ i upoznavanje s obrazovnim i drugim ustanovama (i) iz udaljenih mjesta.

Potičite privatne tvrtke i poduzetnike da otvaraju mogućnost mentoriranja mladih i potičite ih kroz financijske (porezne) olakšice da prihvaćaju pripravnike_ice kroz npr. oslobađanje od plaćanja komunalne naknade.

U gradskim/mjesnim samoupravama zapošljavajte osobe koje će barem jedan dio svog radnog vremena biti zaduženi za primjereno i pravovremeno **informiranje** mladih.

Uključivanje ravnatelja_ica u aktivnosti konzultacija s mladima na njihovom području i građenje suradnje s Vijećima učenika_ica

Osiguranje više medijskog (mainstream) prostora posvećenog mladima i temama koje oni detektiraju važnima i potrebnima

Gradite bolji sustav karijernog i profesionalnog usmjeravanja mladih.

Ispitujte redovite potrebe i prioritete mladih u lokalnim sredinama, ali i nacionalno.

